

PROBLEME ALE INDEPENDENȚEI ȘI SUVERANITĂȚII ROMÂNIEI OGLINDITE ÎN PRESA BĂCAUANA ÎNTRE ANII 1934 — 1936

ELENA STAN

În perioada care a urmat crizei economice mondiale, situația internațională s-a agravat progresiv. La încordarea situației generale au contribuit în primul rând acțiunile din ce în ce mai vădite și mai violente ale statelor fasciste în frunte cu Germania, Italia și Japonia, de a încălca tratatele de la Versailles, de a acapara, pe calea armelor, noi colonii și de a distruge primul stat socialist din lume.

Fascismul a constituit, pentru România anilor la care ne referim, cel mai mare pericol la adresa regimului democrației parlamentar burgheze, pentru libertatea poporului și suveranitatea națională a patriei noastre.

După cum se știe, între anii 1934—1936 în politica externă a României s-a manifestat o susținută activitate a guvernelor pentru menținerea tratatelor de pace semnate după primul război mondial, tratate care sancționau de fapt pe plan internațional opera patriotică a unității naționale făurită de întreaga națiune română în 1918.

În perioada respectivă lupta împotriva acțiunilor agresive ale statelor fasciste a devenit o luptă atotcuprinzătoare pentru păstrarea statu quo-ului teritorial existent, pentru apărarea independenței.

Presă muncitorească, antifascistă din țara noastră a demascat politica antinațională a organizațiilor fasciste, sprijinul acordat acestora de virfurile reacțiunii financiare interne și de Germania hitleristă.

Acestea erau articole de atitudine combativă împotriva fascismului și războiului, pentru pace și prietenie cu popoarele Uniunii Sovietice.

O activitate propagandistă susținută au desfășurat în această perioadă organele de presă săptămânale apărute la Bacău — respectiv „Curierul” și „Înainte”. Astfel, „Curierul”, gazetă antifascistă tipărită de un grup de intelectuali băcăuani îndrumați de partid, demascau pericolul ce-l reprezenta fascismul în articolul „Cuvînt înainte”: „Democrația e amenințată. Nori grei de plumb se arată la orizontul ei. Avem datoria s-o apărăm. Nimic nu-i de prisos pentru înlăturarea primejdiei. Cuvîntul scris e arma ce însăși democrația ne-o pune la dispoziție”.

De asemenea, într-un alt articol, „Bilanț hitlerist”, este demascată politica demagogică, antinațională, anticomunistă și războinică, dusă de regimul hitlerist...”. Propaganda făcută cu mult rafinament și mai ales cu foarte mulți bani furnizați de marii bancheri fără deosebire de na-

ționalitate, a reușit să capteze masele decepționate de guvernării social-democrați. Guvernările social-democrate, atît prin greșelile care le-au comis, cît și prin toleranța cu care au îngăduit acțiunea lui Hitler, au provocat venirea sa la putere. Ce-a urmat, s-a văzut. Uvertura a fost programul contra comuniștilor și evreilor. A urmat apoi răzbunarea contra adversarilor politici. Unii au fost uciși, alții trimiși în lagărele de concentrare, unde au fost supuși unui regim de teroare care întrecea cu mult ferocele regim inchizitorial al evului mediu. N-a fost cruzime în fața căreia zbirii hitleriști să fi dat înapoi. Tot ce poate fi mai neomenesc, mai barbar a fost utilizat de fiarele naziste pentru distrugerea adversarilor.

Nemulțumirile începură să crească. Procesul de radicalizare a maselor nu poate fi însă oprit. . .

Veniți la cîrmă, grație unui «program de revendicări proletare», trinitatea Hitler — Göebels — Göering, se aruncă cu totul în brațele mării burghezii, a căror agenți deghizați au fost întotdeauna. Programul economic al partidului a fost elaborat de bancheri în frunte cu dr. Schacht, ministrul economiei naționale. Economia germană este din ce în ce mai deficitară. În lipsă de devize pentru materii prime fabricile stagnează, industria germană se distruge, în timp ce foamea se întinde în masele muncitorești de la orașe și sate.

Care va fi sfîrșitul nu-i greu de prevăzut. La capătul hitlerismului nu-i decît o perspectivă : războiul.

Încercarea de a provoca vreo diversiune printr-un război cu vreo putere străină, va da armele în mîna poporului, care nu știe dacă nu le vor îndrepta spre dușmanii săi dinăuntru decît spre cei din afară¹

Un alt ziar băcăuan, „Înainte“, se ocupa în mod deosebit în aria problematicii sale de popularizarea Uniunii Sovietice, de demascarea fascismului. În editorialul „Rostul nostru“ se sublinia : „Înainte“, va milita pentru concentrarea tuturor forțelor organizate și individuale care înțeleg să apere drepturile și libertățile democratice și să ridice zid de netrecut în fața pericolului fascist și al războiului².

Ziarul a publicat în această perioadă o serie de articole consacrate criticii fascismului, cum sînt : „Ce trebuie opus fascismului“, „Războiul italo-abisinian“, „Război și pace“, „Drumul democrației“, „Pentru pactul de asistență mutuală cu Uniunea Sovietică“, ș.a.

În nr. 1 al acestui ziar, în articolul „Războiul italo-abisinian“, semnat de M. Dănulescu, este criticată Liga Națiunilor pentru că nu a intervenit energic împotriva atacului dezlănțuit de Italia fascistă împotriva Abisinieii. „Scopul războiului — se arăta în articol — nu este de a-i civiliza, ci nevoia de colonii“³. . .

Într-un alt număr al aceluiași ziar din 11 ianuarie 1936, în articolul intitulat „Război și pace“, autorul T. Abăgeru se referea la pre-

1. „Curierul“, Bacău, 10 februarie 1935.

2. „Înainte“, Bacău, 15 octombrie 1935.

3. *Ibidem*.

gătirile de război pe care le făcea Germania și poziția guvernului român față de Uniunea Sovietică... „La noi se duce o campanie de presă (reacționară) de rupere a pactului de neagresiune încheiat cu Uniunea Sovietică, «puternicul nostru vecin de la răsărit», N. Titulescu este acuzat de a fi vîndut sovietelor“⁴.

Același ziar publică la 14 februarie 1936 un alt articol, „Drumul democrației“, în care sublinia clar cum trebuie orientată politica externă a României. Astfel, printre altele, se scrie : „Politica actuală a țării românești trebuie să fie legată de țările care ne garantează integritatea granițelor (Franța și U.R.S.S.). Și acele țări nu sînt nici Germania, nici Ungaria..“⁵.

Ziarul „Înainte“ informînd masele de oameni ai muncii asupra pericolului fascist din Occident și Orient, scria în pagina externă din 9 martie 1936 : „Frontul fascist al Italiei și Germaniei este o amenințare continuă pentru pace... Japonia, această Germanie a Asiei... vrea război cu orice preț : război împotriva Chinei, război împotriva Sovietelor“⁶.

În articolul „Pentru pactul de asistență mutuală româno-sovietic“, publicat în nr. 11 al ziarului din 1 mai 1936, se punea problema clarificării poziției României față de aliații săi externi. „Problema limpezirii atitudinii se pune tot mai ascuțit pentru România. Sau cu Franța, Cehoslovacia și U.R.S.S. pentru pace, sau cu Germania pentru război. Poziții intermediare nu există“⁷.

În cele de mai sus, am spicuit numai cîteva aspecte privind preocuparea celor două organe de presă băcăuane, „Curierul“ și „Înainte“, pentru a oglindi în paginile sale, pericolul ce-l reprezenta fascismul pentru independență și suveranitatea țării noastre.

Trebuie să subliniez că din nefericire, unele semne îngrijorătoare de isterie verde, sură sau brună se fac simțite în lume și în zilele noastre. Presa din țara noastră ia poziție tot mai combativă față de fenomenul reinvierii fascismului sub diferite forme. Este oportun să fim avertizați, să tragem semnalul de alarmă. Oricînd, oriunde, coșmarul fascismului a impus și impune vigilență. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste... „partidele comuniste, socialiste, social democrate, toate partidele și organizațiile muncitorești, democratice să nu uite nici un moment lecțiile istoriei, să tragă învățămintele corespunzătoare din greșelile trecutului, întărind colaborarea lor, intensificînd lupta actuală pentru apărarea libertăților democratice ale popoarelor, a păcii mondiale“⁸.

4. *Ibidem.*

5. *Ibidem.*

6. *Ibidem.*

7. *Ibidem.*

8. Nicolae Ceaușescu — Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, Ed. politică, București, 1976, p. 21—22.

QUELQUES PROBLÈMES CONCERNANT L'INDÉPENDANCE ET LA
SOUVERAINETÉ DE LA ROUMANIE REFLÉTÉS DANS LA PRESSE
DE BACĂU ENTRE 1934 ET 1936

R É S U M É

L'article exposé représente un fragment d'un ouvrage intitulé „la politique extérieure de la Roumanie entre 1934 et 1936” rédigé par l'auteur.

Dans la période à laquelle se rapporte l'exposé, la lutte contre les actions agressives des états fascistes était devenue une lutte générale pour garder le statu — quo territorial existant, pour la défense de l'indépendance nationale.

La presse ouvrière et démocratique de notre pays a démasqué la politique anti-nationale promûe par les chefs de la réaction interne soutenus par l'Allemagne hitlérienne.

Les articles publiés dans la presse démocratique étaient des articles d'attitude contre le fascisme et la guerre, pour la paix et l'amitié avec l'Union Soviétique.

A cet égard une activité de propagande soutenue ont développé les organes de presse hebdomadaires parus à Bacău tels que : „Le Courrier” et „En avant”. Ainsi, „Le Courrier” par une série d'articles, comme par exemple : „Avant-propos”, „Bilan hitlérien” — démasquait le péril représenté par la dictature de Hitler à l'adresse de l'indépendance et de la souveraineté des peuples en général et de la Roumanie en special.

Le journal „En avant” aussi — diffusé dans tout le pays — s'occupait tout d'abord dans sa problématique de la nécessité de concentrer toutes les forces patriotiques et démocratiques qui comprennent de défendre les droits et les libertés des ouvriers de la Roumanie, de bâtir une muraille infranchissable devant le péril fasciste et la guerre. Le journal mentionné a publié entre 1934 et 1936 des articles consacrés à la critique du fascisme et de son péril.

Parmi ceux-ci retient l'attention : „Ce qu'on doit opposer au fascisme”, „La guerre italienne — abissiniene”, „La guerre et la paix”, „La voie de la démocratie”, „Pour le pacte d'assistance mutuelle avec l'Union Soviétique” et ainsi de suite.